

også anses for påregneligt for skadevolderen, at de efterladte påføres en særlig psykisk belastning.

Efter de gældende regler i erstatningsansvarsloven vil gerningsmanden til en voldtægt som udgangspunkt blive dømt til at betale en tortgodtgørelse til ofret efter erstatningsansvarslovens § 26. Hvis gerningsmanden efter voldtægten dræber ofret, er der derimod ikke hjemmel til at tilkende de efterladte en godtgørelse for tort eller lignende i anledning af denne (grovere) forbrydelse. Tilsvarende skal gerningsmanden til et drab på et mindreårigt barn i dag alene betale erstatning for rimelige begravelsesudgifter (erstatningsansvarslovens § 12).

Arbejdsgruppen foreslår på denne baggrund, at der indsættes en ny regel i erstatningsansvarsloven om godtgørelse til efterladte ved dødsfald.

En regel om godtgørelse for ikke-økonomisk skade til efterladte vil bryde med erstatningsansvarslovens princip om, at der ved dødsfald alene gives erstatning for økonomisk skade. Indførelsen af en sådan regel kan således give anledning til principielle overvejelser og betænkeligheder med hensyn til karakteren af den erstatning mv., der bør gives ved dødsfald. Der kan bl.a. være risiko for, at en godtgørelsesregel opfattes som om, at der sættes en »pris« på et menneskeliv som sådan og/eller den følelsesmæssige belastning ved at miste en nær pårørende.

Dette udelukker dog efter arbejdsgruppens opfattelse ikke, at der indføres en godtgørelsesregel med et begrænset anvendelsesområde. Der peges i den forbindelse bl.a. på, at der allerede i dag findes regler om godtgørelse for ikke-økonomisk skade ved personskaade, f.eks. godtgørelse for varigt mén, der kan opleves som udtryk for, at der f.eks. sættes en »pris« på det at miste en arm eller miste synet. Hertil kommer, at en regel om godtgørelse ved dødsfald vil have en vis lighed med erstatningsansvarslovens § 26 om tortgodtgørelse mv. I begge tilfælde er der tale om en økonomisk kompensation for en særlig psykisk og/eller følelsesmæssig krænkelse, som ikke ud fra objektive kriterier kan opgøres i kroner og ører.

En regel om godtgørelse ved dødsfald bør efter arbejdsgruppens opfattelse omfatte nære pårørende til den afdøde, dvs. som udgangspunkt ægtefælle og samlever. Forholdet mellem mindreårige børn og deres forældre bør normalt også være omfattet af reglen.

Arbejdsgruppen finder som nævnt, at godtgørelsesreglen alene bør gælde for dødsfald, der er sket under sådanne kvalificerende omstændigheder, at der må antages at være tale om en særlig følelsesmæssig belastning for og/eller krænkelse af de efterladte. Arbejdsgruppen foreslår således, at reglen skal omfatte

dødsfald, der er forvoldt forsætligt eller groft uagtsomt, idet det navnlig er i disse tilfælde, at der normalt vil være tale om en ekstraordinær belastning for de efterladte.

Ved vurderingen af, om der skal tilkendes en godtgørelse, og ved fastsættelsen af en eventuel godtgørelses størrelse, bør der efter arbejdsgruppens opfattelse herudover lægges særlig vægt på karakteren af skadevolderens handling og på den lidelse eller krænkelse, som må antages at være påført de efterladte.

Det er arbejdsgruppens opfattelse, at der ved forsætligt drab som udgangspunkt bør tilkendes en godtgørelse til de efterladte, idet et drab i almindelighed indebærer en helt ekstraordinær belastning for og krænkelse af de efterladte.

Med hensyn til dødsfald, der er forvoldt ved grov uagtsomhed, finder arbejdsgruppen, at tilkendelse af godtgørelse i almindelighed bør forudsætte, at der ud over den grove uagtsomhed konkret foreligger omstændigheder, der må antages at indebære en særlig belastning for og/eller krænkelse af de efterladte. Der kan bl.a. lægges vægt på, om dødsfaldet er forvoldt på en særlig brutal og/eller krænkende måde, f.eks. at ofret har været udsat for omfattende vold eller seksuelle overgreb inden døden eller er død på en særlig pinefuld måde. Der kan også lægges vægt på, om de efterladte har været til stede, da ofret blev dræbt, eller er kommet til stede umiddelbart efter. Hvis skadevolderens adfærd har været af særlig grov karakter og f.eks. må betegnes som grov hensynsløshed, kan dette i sig selv tale for, at der tilkendes de efterladte en godtgørelse.

Arbejdsgruppen foreslår, at godtgørelsens størrelse skal fastsættes ud fra en samlet vurdering af de konkrete omstændigheder i den enkelte sag, og at den maksimale godtgørelse til en efterladt bør være i størrelsesordenen 100.000 kr. Dette beløb svarer nogenlunde til den højeste tortgodtgørelse til et voldtægtsoffer efter ændringen af erstatningsansvarslovens § 26 ved lov nr. 463 af 7. juni 2001, der lægger op til ca. en fordobling af den tortgodtgørelse, der tilkendes ofre for sædelighedsforbrydelser mv. En godtgørelse i denne størrelsesorden bør efter arbejdsgruppens opfattelse som udgangspunkt tilkendes i sager om forsætligt drab.

Arbejdsgruppen foreslår endvidere, at der i anledning af det samme dødsfald kan tilkendes en godtgørelse til flere efterladte, der hver især opfylder betingelserne herfor, f.eks. både til den afdødes ægtefælle og til den afdødes mindreårige børn. I givet fald vil hver af de efterladte kunne få en godtgørelse på som udgangspunkt indtil ca. 100.000 kr.